

gmail.com

Влияние процесса глобализации на принятие политических решений.

***Аннотация.** Статья посвящена проблемам глобализации и пониманию такой категории, как решение. Анализируются взгляды западных специалистов в сфере управления, рассматриваются главные актеры, которые принимают политические решения, исследуются особенности мышления политического лидера.*

***Ключевые слова:** глобализация, политическое решение, управление, индивидуальное информационное пространство, бюрократия, мышление, политический лидер.*

Podvirna N., PhD of political sciences, associate Professor of the department of Economics and management, faculty of financial management and business Ivan Franko Lviv national University (Lviv, Ukraine), E-mail: podvirna.n@gmail.com

The influence of the globalization process on implementation of political decisions.

***Abstract.** The current political process at any country is closely connected with the process and mechanism of political decision-making, and also the person who takes these decisions. The process of globalization that began in the end of second millennium, its actualization, direction and even its existence is also directly associated with accepted top-level political decisions of the country. This article is devoted to globalization and understanding of such categories as decisions. We considering two circulated points of view regarding the role of decisions in the system of political management and in the system of public administration and public policy. Characterizing the policymaking process. Miscellaneous government entities usually have not the same vision of political problems, political goals are formed, usually in the form of alternatives that provide several options how to achieve the required result, as given specific recommendations for the formulation and consideration of alternatives. Giving the analysis of western experts in management, reviews the main actors who make political decisions. Disclosing features of political leader thinking through the styles of management. Characteristics of thinking of a political leader can be considered as the collective term. Considering the specific properties of thinking: flexibility, performance, speed, analyticity. Analyzing the ability of leader to perceive and process information for the development of an effective solution. In the process of decision-making, the decisive role played an individual information space. This means that the effectiveness of policy making considerably depends on psychological characteristics of the subject of decision-making, as well as it depends on informational uncertainty. It is inherent not only with external environment but also with decision-making process and may mean not only incomplete information and lack of clear criteria for selecting decision, and with unclear qualitative description of the problem situation.*

***Keywords:** globalization, political decision, management, individual information space, bureaucracy, thinking, political leader.*

УДК 327.7

Соломенна Т.,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського національного
педуніверситету імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна), E-mail: Solomenna@mail.ru

ОБСЄ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КРИЗИ

***Анотація.** У статті «ОБСЄ та врегулювання української кризи» проаналізовано*

роль міжнародного посередництва ОБСЄ у конфлікті на сході України. З'ясовано специфіку її діяльності впродовж трьох років в залежності від головної держави. Визначено роль всіх типів її операційної діяльності, як спеціально створених, так і постійно діючих структурних органів ОБСЄ. Оцінено результативність запроваджених ОБСЄ механізмів для врегулювання конфлікту.

Ключові слова: українська криза, ОБСЄ, Спеціальна моніторингова місія (СММ), Трестороння контактна група (ТКГ), Координатор проектів ОБСЄ в Україні

Події на сході України мають різні назви: російська збройна агресія, гібридна війна, антитерористична операція, українська криза, озброєний конфлікт. Напружена й неоднозначна ситуація на сході України навесні 2014 року стала логічним продовженням кримських подій. Відкрите порушення норм міжнародного права й ігнорування застережливих звернень з боку різних представників світової спільноти чи висловлювання «глибокого занепокоєння» рішеннями та діями Російської Федерації, призвело до відповідної реакції з боку ОБСЄ, головування в якій 2014 року перейшло до Швейцарії. Слід нагадати, що закінчення головування України в ОБСЄ 2013 року співпало з подіями, які тепер увійшли в історію під назвою Революція Гідності. Проведення заключної Міністерської наради ОБСЄ в Києві 5-6 грудня 2013 року дало можливість багатьом дипломатам з різних країн побачити протести на власні очі.

Від початку головування Швейцарії ОБСЄ робить певні кроки, намагаючись ефективно реагувати на події в Україні та діяльність Російської Федерації. Уже в лютому 2014 року чинний головуючий в ОБСЄ президент та міністр закордонних справ Швейцарії Дідьє Буркхальтер призначив Тіма Гульдмана своїм Особистим представником з питань України [1].

Активна участь ОБСЄ у врегулюванні української кризи стала логічним продовженням застосування існуючої практики цієї організації щодо попередження та розв'язання конфліктів в попередні періоди. Україна є членом ОБСЄ з 30 січня 1992 року, учасником усіх структурних інституцій організації. У 1990-х роках це міжнародне об'єднання змінило свій статус (з січня 1995 року стало Організацією), значно розширило своє членство (розпад СРСР та Югославії) і зіткнулося з комплексом нових викликів, пов'язаних зі зміною геополітичної ситуації в Європі. Нові виклики для європейської безпеки, спричинені появою нових суверенних держав, поставили на порядок денний організації питання, пов'язані з пошуком ефективних способів гарантування безпеки в Європі.

Наявний інструментарій ОБСЄ продемонстрував недостатній рівень ефективності й спроможності впливати на конфліктні ситуації. Впродовж трьох років української кризи ОБСЄ залишається єдиним міжнародним посередником, діяльність якого аналізують та оцінюють всі сторони конфлікту, експерти, політичні діячі та громадські організації.

Однією з таких перших та резонансних публікацій (з огляду на особу автора) стала стаття С. Львовікіна «Українська криза світової безпеки», опублікована 16 травня 2014 року [2]. У ній автор, аналізуючи зміни на міжнародній арені, намагається визначити вплив та місце українських подій

у контексті посилення світових тенденцій. Дана оцінка і першим спробам ОБСЄ щодо реакції на події в Криму та сході України. Автор однозначно констатує, що дотримання принципу консенсусу в ухваленні рішень позбавило можливості «ефективного включення ОБСЄ у врегулюванні кризи в українсько-російських відносинах» [2]. Кроки, зроблені на цей час ОБСЄ, автор вважає недостатніми й малоефективними.

Вимога реформування ОБСЄ задля запровадження ефективного механізму гарантування європейської безпеки міститься в доповіді Інституту стратегічних досліджень «Український конфлікт й майбутнє світової та європейської безпеки» [3].

Авторський колектив під керівництвом А. Єрмолаєва, аналізуючи причини та характер «глобального переходу» світового порядку, оцінює значення українського конфлікту в цих процесах для всіх його учасників. Приділена увага й роботі міжнародних організацій, відповідальних за безпеку: «Основна конструкція міжнародних інститутів з підтримки безпеки дісталась <...> від біполярного світу. <...> Стало зрозуміло, що для врегулювання регіональних криз, <...> така конфігурація інститутів не пристосована» [3, с. 10]. У розділі «Глобальні наслідки» в своїх рекомендаціях щодо покращення ситуації вказано на необхідність «укладання нового договору ОБСЄ» з ефективними механізмами виконання її рішень [3, с. 20].

Слід відзначити ще одну публікацію, присвячену взаємодії України та ОБСЄ у безпековому питанні, що стала результатом експертних дебатів, організованих Радою зовнішньої політики «Українська призма» та Фондом Фрідріха Еберта [4]. Так само, як і у вищезгаданих роботах, тут відображено тезу про те, що події на сході України зумовили кризу європейської колективної безпеки, символом якої і є діяльність ОБСЄ, а врегулювання цього конфлікту стане лакмусовим папірцем спроможності цієї установи в майбутньому.

Автори документа Г. Шелест й Ю. Сербіна доволі скептично оцінюють діяльність ОБСЄ, називаючи її «секундантом», а не посередником у врегулюванні кризи. Невтішний вирок можливостей ОБСЄ винесено ними на підставі низької ефективності у врегулюванні конфліктів на пострадянському просторі ще на початку 2000-х років; збереження принципу консенсусу в ухваленні рішень й тому широко використовуваних Росією можливостей блокування всіх дієвих ініціатив України та інших держав; відсутність правосуб'єктності та формально правової Угоди між країнами-учасницями щодо діяльності організації унеможливує досягнення обов'язкового виконання її рішень.

Проте ОБСЄ залишається єдиним міжнародним посередником у врегулюванні української кризи впродовж усього часу й учасником усіх переговорних форматів для розв'язання конфлікту. Спробуємо проаналізувати стратегії й тактичні кроки, запроваджені ОБСЄ, спрямовані на подолання кризи на сході України.

ОБСЄ в своєму арсеналі має як традиційні чи давно засновані механізми щодо врегулювання, так й залучає спеціально створені органи для розв'язання конкретного конфлікту. Такими спеціально створеними

механізмами стали: Спеціальна моніторингова місія (СММ), Тристороння контактна група (ТКГ) й Місія спостерігачів на двох російських пунктах пропуску «Гуково» і «Донецьк».

Ще в березні 2014 року Україна звернулася в ОБСЄ до Центру з попередження конфліктів (ЦПК) з проханням направити на територію України своїх представників з 5 по 12 березня 2014 року відповідно до Розділу III Віденського документа ОБСЄ 2011 року. З часом Україна попросила продовжити оцінювальний візит до 20 березня 2014 року, з метою проведення оціночних заходів в південних та східних частинах країни. 30 держав-учасниць ОБСЄ направили 56 неозброєних військових і цивільних осіб в Україну. Група кілька разів спробувала відвідати Крим, але не змогла пройти через контрольно-пропускні пункти на адміністративному кордоні [5].

Ще 26 країн вирішили направити військових спостерігачів в Україну відповідно до Розділу IX і X Віденського документа. Було проведено 25 військових оціночних заходів в Україні й 11 аналогічних заходів на території Російської Федерації.

7, 17 та 30 квітня відбулися три спільні зустрічі Форуму зі співробітництва в галузі безпеки та Постійної ради ОБСЄ. Такі кроки були спрямовані на пошук механізмів упередження загострення й врегулювання зростаючої нестабільності.

ОБСЄ направила 15 міжнародних експертів в рамках проекту «Національний діалог», щоб визначити теми та напрями для подальшої діяльності організації і підтримати формування довіри між різними верствами українського суспільства. Зустрічі з місцевою владою та представниками громадянського суспільства і перебіг подій в країні дали можливість отримати необхідну інформацію з найгостріших питань. Висновки та рекомендації експертів були представлені на засіданні Постійної ради у Відні 30 квітня 2014 року.

На цей час діяльність Російської Федерації в Криму не залишила питань і вимагала більшої активності та представництва ОБСЄ в Україні. На прохання української сторони 21 березня 2014 року була створена Спеціальна моніторингова місія (СММ) ОБСЄ в Україні [6], яку очолив Ертугрул Апакан, а через загострення ситуації влітку її повноваження були продовжені й розширені. Так, Спеціальна моніторингова місія стала першою структурою ОБСЄ для врегулювання конфлікту на сході України.

Представники світової громадськості, зокрема США та ЄС, не вірили в реальність того, що відбувається, і запропонували РФ формат багатосторонніх переговорів за участю України. Результатом спільної зустрічі представників глав зовнішньополітичних відомств США, ЄС, України та Росії стала Женевська заява від 17 квітня 2014 року, яка мала загальний характер й не надавала жодних переваг для України [7]. Держсекретар Дж. Керрі та Високий представник ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики К. Ештон отримали доконаний факт зустрічі, Росія домоглася не згадування Криму, а українська сторона залишилася в тому ж становищі, що й до підписання документа. В заяві згадується СММ ОБСЄ, на яку покладається допоміжна функція в сприянні деескалації ситуації в

Україні, а трійка інших учасників заяви зобов'язуються допомагати їй, зокрема наданням спостерігачів.

На початку травня 2014 року голова ОБСЄ Д. Буркхальтер призначив Хайді Тальявіні представником ОБСЄ в Тристоронній контактній групі (ТКГ). Це новий переговорний формат, що складається з представників України, інтереси якої представляє Л. Кучма, Росії – тодішній посол РФ в Україні М. Зурабов та ОБСЄ. Вже 12 травня 2014 року головуюча Швейцарія запропонувала план дорожньої карти для врегулювання ситуації, представлений на Раді міністрів закордонних справ ЄС.

Воєнна кампанія на Донбасі розгорталася не на користь українських військових, кульмінацією якої стали події під Іловайськом. ТКГ шукала шляхи зупинити збройний конфлікт дипломатичними зусиллями. Переговори в Мінську відбувалися на початку вересня за участі представників так званих ДНР і ЛНР. Було підписано протокол щодо припинення вогню і Меморандум 19 вересня 2014 року, який передбачав план заходів політичного процесу розв'язання кризи.

Текстом угод передбачена арбітражна функція СММ: моніторинг за припиненням вогню та проведення політичних кроків для зниження ескалації конфлікту. Підписи О. Захарченка, І. Плотницького в офіційних коментарях української преси без визначення їхнього статусу визначені, як такі, що належать «фізичним особам». Україна не визнає можливості надання самопроголошеним утворенням статусу сторони в перемовинах. Зрив імплементації домовленостей й складна ситуація на сході України залишали мало шансів для оптимізму.

На початку 2015 року головування в ОБСЄ перебрала на себе Сербія. Вона була активним учасником всіх попередніх домовленостей, ініційованих організацією в межах правлячої трійки, яка складається з країн теперішнього, минулого та майбутнього головування. Для збереження домовленостей і послідовності діяльності сербський глава ОБСЄ Івіца Дачич перепризначив Х. Тальявіні представником ОБСЄ в Тристоронній контактній групі. Сербія на початку року організувала два позапланових засідання Постійної ради і дві зустрічі міністрів, в результаті яких було ухвалено рішення про продовження Спеціальної моніторингової місії на рік і, за необхідності, збільшення кількості спостерігачів до тисячі осіб. Рішення було ухвалено 12 березня 2015 року. Зважаючи на політичні відносини з Росією, головування Сербії в ОБСЄ викликало певне занепокоєння в українській стороні. Проте, слід зауважити, що ніякої упередженості, тиску чи перекручувань з боку головуючої держави не було.

Зрив реалізації Мінського протоколу 2014 року активізував підготовку нової зустрічі у Мінську в т.зв. Нормандському форматі. Це формат переговорів на найвищому рівні, на яких міжнародних посередників представляли канцлер ФРН А. Меркель та президент Франції Ф. Олланд, а сторін конфлікту – президенти України П. Порошенко та Росії В. Путін. Вперше цей дипломатичний квартет зібрався 6 червня 2014 року (від місця зустрічі походить і назва формату). Утім, наступні зустрічі в жовтні в Мілані та Берліні не дали позитивних результатів. Було досягнуто домовленість про

проведення чергової зустрічі в Мінську 11 лютого 2015 року.

На останньому етапі складних переговорів в Мінську до глав чотирьох держав приєдналася спецпредставник ОБСЄ Х. Тальявіні. Комплекс заходів щодо виконання Мінських угод від 12 лютого 2015 року має тринадцять пунктів, основними з яких є режим припинення вогню, виведення важких озброєнь та вибори до органів місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей (ОРДЛО) мають відбутися за участю ОБСЄ – моніторинг та верифікація режиму припинення вогню та проведення голосування за нормами ОБСЄ [8].

У відповідності до п. 13 ухваленого Комплексу заходів, для інтенсифікації діяльності Тристоронньої контактної групи було запропоновано створення робочих груп. 8 квітня 2015 року в Белграді пройшла зустріч голови ОБСЄ І. Дачича, Генерального секретаря ОБСЄ Л. Заньєра, Спецпредставника Х. Тальявіні та Голови СММ Е. Апакана, на якій обговорювалися шляхи виконання угод, зокрема створення робочих груп і призначення їх керівників. Тематика груп співпадає з аспектами досягнутих домовленостей. До трьох традиційних напрямів діяльності ОБСЄ додали безпековий, тобто робочі групи виконання Мінську-2 мали зосередитися на вирішенні безпекових, політичних, економічних та гуманітарних питань. Представниками цих робочих груп від ОБСЄ стали послы Е. Апакан, П. Моррель, Т. Міров та Х. Тальявіні, а з української сторони – Є. Марчук, В. Горбулін, І. Веремій та І. Геращенко.

Фактично ТКГ стала дієвим механізмом реалізації домовленостей, досягнутих Нормандською четвіркою. Угоди в Мінську були підписані членами ТКГ й О. Захарченком та І. Плотницьким.

Реалізація Мінських домовленостей гальмується через різне трактування викладених в них положень. В обговоренні питань Мінськ-2 беруть участь представники ОРДЛО. Українська сторона веде переговори з представниками Росії, які наполягають на прямих зносинах з представниками т.зв. ДНР і ЛНР. «Росія всіляко намагається вивести Україну на прямі переговори з ними і на рівні робочих груп, і на рівні ТКГ, щоб потім заявити усьому світу, що війна на Донбасі – це внутрішній український конфлікт і вона до нього ніяк не причетна» – говорить голова безпекової робочої групи ТКГ Є. Марчук [9].

Спробами просунути у виконанні взятих зобов'язань відзначений весь 2015 рік, проте результати невтішні. В червні 2015 року змінився представник ОБСЄ в ТКГ – ним став Мартін Сайдік. В грудні того ж року змінився й представник Росії в Тристоронній контактній групі. Замість М. Зурабова був призначений Борис Гризлов.

Головування в ОБСЄ 2016 року перейшло до ФРН. Німеччина заявила шість пріоритетів свого головування під гаслом «Відновити діалог, повернути довіру, встановити безпеку» [10]. Перші два пріоритети, врегулювання криз і конфліктів та розширення можливостей ОБСЄ на всій стадіях конфліктного циклу, безпосередньо пов'язані з ситуацією в Україні. Проте, слід відзначити, що суттєвих змін у врегулюванні української кризи за час головування Німеччини в ОБСЄ так і не відбулося. Ситуація на сході

України поступово наближається до статусу замороженого конфлікту.

Третім спеціальним органом ОБСЄ стала Місія спостерігачів ОБСЄ на двох російських пунктах пропуску «Гуково» і «Донецьк», яка діє з 24 липня 2014 року й очолюється з травня 2016 року Флав'єном Шаллером. Хоча українська сторона воліла поставити під моніторинг ОБСЄ всі пункти переходу та весь периметр україно-російського кордону, навіть така невелика Місія дає позитивні результати.

Отже, всі три структури ОБСЄ були створені спеціально для врегулювання конфлікту на сході України. Проте діяльність інституцій ОБСЄ також підпорядкована меті підтримки безпеки та стабільності членів організації. До них відносяться посада Генерального секретаря організації, Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Бюро демократичних інститутів та прав людини (БДПІЛ), Верховного комісара з питань національних меншин та Представника ОБСЄ з питань свободи ЗМІ.

Посол Ламберто Заньєр виконує свої повноваження Генерального секретаря ОБСЄ з липня 2011 року, тому в нюанси подій в Україні занурений від початку і впродовж всього часу докладає усіляких зусиль для врегулювання ситуації. Посол Вайдотас Верба з вересня 2014 року став Координатором проектів ОБСЄ в Україні, отримавши в спадок увесь комплекс проблем, пов'язаних з українською кризою. В. Верба з 2012 року займався питаннями Східного партнерства в МЗС Литви, зокрема відповідав за підготовку славнозвісного для України Вільнюського саміту листопада 2013 року. Тому ситуація йому була добре знайома, а її складність усвідомлювалася повною мірою.

Порядок денний решти структур організації – і БДПІЛ, і Верховного комісара Астрід Торс, і Представника свободи ЗМІ Дуні Міятович – включає різноманітні питання, що торкаються врегулювання ситуації в Україні й, передусім, пов'язані з дотриманням стандартів прав людини та свободи слова.

Діяльність ОБСЄ піддається серйозній критиці з усіх боків учасників конфлікту. Власне і самі міжнародні експерти неодноразово зауважували, що не мають реальних важелів впливу на ситуацію і головним своїм завданням вважають моніторинг ситуації, фіксацію подій, упередження гуманітарної катастрофи й своєчасне інформування широкої громадськості щодо отриманих результатів. Щоденні, детальні й більш узагальнені звіти діяльності всіх структурних елементів ОБСЄ представлені на сайті організації. Підтримка контактів з місцевими органами влади, представниками громадських організацій та волонтерського руху, українською й європейською пресою дають надію зробити діяльність спостерігачів від ОБСЄ більш ефективною й результативною.

Про кризовий стан в середині ОБСЄ та про необхідність реформ самої структури організації озвучується на різних рівнях. Розкол між державами-членами ОБСЄ обумовлений українськими подіями та не лише ними. Яскравим свідченням цього є відсутність на останніх трьох міністерських зустрічах заключного документу. Різниця позицій не дозволяє узгодити тексти резолюцій спільної діяльності ОБСЄ.

Українська сторона на рівні міністра ЗС, президента України та на всіх задіяних переговорних форматах прагне розширити повноваження й посилити міжнародний десант ОБСЄ на Донбасі. Немає прогресу й щодо вимог Києва направити збройну місію на схід України. Більше того, Україна часто намагається ініціювати обговорення й реалізацію змістовних реформ самої ОБСЄ. Сподіватися на серйозні зрушення найближчим часом було б занадто оптимістично. Головування в ОБСЄ переходить до Австрії, і її міністр закордонних справ Себастьян Курц заявив, що зосередиться саме на розв'язанні кризи в Україні.

Українська криза як чинник сучасних процесів світової політики демонструє неефективність існуючих міжнародних інструментів гарантування безпеки як на регіональному, так і на глобальному рівнях. Серйозних реформ вимагають всі безпекові структури сучасного світу, бо виклики і загрози ХХІ століття підштовхують всі країни шукати більш ефективні формати забезпечення миру та стабільності в світі.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Реакція ОБСЄ на кризу в Україні і навколо неї [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.osce.org/uk/home/125576?download=true
2. Львовчкін С. Українська криза світової безпеки [Електронний ресурс] / С. Львовчкін // ZN,UA, 2014. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/internal/ukrayinska-kriza-svitovoyi-bezpeki-.html>
3. Єрмолаєв А. Український конфлікт й майбутнє світової та європейської безпеки [Електронний ресурс] / А. Єрмолаєв, С. Денисенко, О. Маркєєва, Л. Поляков // Нова Україна. Інститут стратегічних досліджень. – Київ, 2015 – 30 с. – Режим доступу: http://newukraineinstitute.org/media/news/501/file/crisis_security%20UKR.pdf
4. Експертні безпекові дебати «Prism Security Debates» [Електронний ресурс]. // Позиційний документ «Україна – ОБСЄ: безпекові питання та взаємозалежність», лютий 2016 – Режим доступу]: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/prism_security201602.pdf
5. Реакція ОБСЄ на кризу в Україні. Станом на 20 жовтня 2014 року [Електронний ресурс] / Військові оціночні заходи // OSCE – Режим доступу]: www.files.ethz.ch/isn/184707/Ukraineian.pdf
6. Рішення № 1117 розміщення СММ ОБСЄ в Україні [Електронний ресурс]. // OSCE – Режим доступу]: www.osce.org/uk/pc/225036?download=true
7. Женевська заява від 17 квітня 2014 року [Електронний ресурс] / МЗС України – Режим доступу]: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/3787>
8. Комплекс заходів з виконання Мінських угод. Повний текст [Електронний ресурс] // Українська правда, 12 лютого 2015 – Режим доступу]: www.pravda.com.ua/articles/2015/02/12/7058327/
9. Марчук Е. Россия на переговорах несколько раз прибегала к демаршам [Електронний ресурс] / Е. Марчук // Українська правда, 24 вересня 2015 – Режим доступу: www.pravda.com.ua/rus/articles/2015/09/24/7082435/view_print/
10. Renewing Dialogue, Rebuilding Trust, Restoring Security. The Priorities of the German OSCE Chairmanship in 2016 [Electronic resource]. – Access mode: www.osce.org/cio/215791

Соломенна Т., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры всемирной истории Черниговского национального педуниверситета имени Т. Г. Шевченко (Чернигов, Украина), E-mail: Solomenna@mail.ru

ОБСЕ и урегулирование украинского кризиса.

Аннотація. В статті «ОБСЕ и урегулирование украинского кризиса» проаналізована роль міжнародного посередництва ОБСЕ в конфлікті на сході України. Виявлена специфіка її діяльності на протязі трьох років, в залежності від керівництва країни. Визначено роль всіх типів її операційної діяльності – і спеціально створених і постійно діючих структурних органів ОБСЕ. Оцінено результативність застосовуваних ОБСЕ механізмів для врегулювання конфлікту.

Ключевые слова: український кризис, ОБСЕ, Спеціальна моніторингова місія (СММ), Трестороння контактна група (ТКГ), Координатор проектів ОБСЕ в Україні

Solomenna T., PhD of historical sciences, docent, associate professor of the department of world history, Chernihiv national pedagogical University named after T. G. Shevchenko (Chernigov, Ukraine), E-mail: Solomenna@mail.ru

The OSCE and the settlement of the Ukrainian crisis.

Abstract. The article analyzes the role of the international mediation of the OSCE in the conflict in eastern Ukraine. The author defines the characteristic aspects of its activities in the last three years based on a member-state chairmanship. The article highlights the role of all types of its activities, both specially established and permanent structural bodies of the OSCE. The effectiveness of the mechanisms introduced by OSCE for conflict resolution is estimated.

Keywords: Ukrainian crisis, OSCE, Special Monitoring Mission (SMM), Trilateral Contact Group, OSCE Project Coordinator in Ukraine

УДК 327.7:0.61.1 (ЄС)

Стахурський І. В.,

магістр політології,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

(Київ, Україна), E-mail: stakhursky.ivan@ukr.net

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОБОРОННИЙ СОЮЗ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Анотація. Розглядається здатність Європейського Союзу забезпечити безпеку країнам-членам, у зв'язку з підвищенням рівня терористичної загрози, загостренням конфліктів на південних та східних кордонах об'єднання, вихід Великобританії з ЄС. Аналізується можливість поглиблення інтеграції у сфері оборони як відповідь на сучасні безпекові загрози. Розглядаються зміни до Спільної безпекової та оборонної політики, які спрямовані на збільшення оборонної здатності Європейського Союзу.

Ключові слова: Європейський союз (ЄС), Спільна безпекова та оборонна політика (СБОП), оборонний союз, криза, безпека

Чи здатна Європа забезпечити власну безпеку? Це питання сьогодні набуває особливої актуальності з огляду на складну ситуацію, в якій опинився Європейський Союз. Міграційна криза, підвищений рівень терористичної загрози, військові конфлікти на південних та східних кордонах об'єднання, вихід Великобританії з ЄС. До цього переліку нещодавно додався ще один пункт – невизначеність майбутнього НАТО внаслідок обрання Д. Трампа Президентом США, адже він у своїй передвиборчій кампанії заявляв про те, що Північноатлантичний альянс вичерпав себе, і якщо європейці не витратять більше коштів на власну оборону, існує ймовірність розпу-